

## Tres efemèrides cubellenques del 2004

*En l'any que acabem de deixar s'han produït aniversaris assenyalats d'alguns esdeveniments que en el seu dia van tenir força ressò a Cubelles. Furgant en el túnel del temps segurament en trobaríem més, però nosaltres n'hem volgut recordar tres que van tenir lloc dins el segle XX: Es tracta dels noranta anys de l'Aliança, dels cinquanta anys del retrobament de Charlie Rível amb Cubelles i dels vint-i-cinc anys de les primeres eleccions municipals celebrades després d'aquell malson anomenat franquisme.*

### Noranta anys de la fundació de l'Aliança (1914)

El dia 30 de juliol de 1914, en la diada dels copatrons de Cubelles, sant Abdon i sant Senén, s'inaugurava oficialment a la vila la societat l'Aliança. La celebració va consistir en una festa en què hi actuà el grup instrumental més prestigiós que existia aleshores a Catalunya, el Quartet Renaixement, dirigit i fundat pel gran músic vilanoví Eduard Toldrà. La flamant entitat també va estrenar una senyera, que encara es conserva, regalada per l'aleshores diputat del districte de Vilanova, Josep Bertran i Musitu.

El màxim impulsor de l'Aliança va ser Pere Escardó i Pedro, llavors alcalde de la vila. Era nebot de Joan Pedro i Roig, l'indiano que va fer possible l'arribada de l'aigua potable a Cubelles, i va heretar bona part de la fortuna del seu oncle. Pere Escardó va adquirir el terreny —a la plaça de la Font—, va fer construir l'edifici de l'Aliança i el va deixar en herència a la societat. Per aquesta raó no és d'estranyar que un gran retrat seu hagi presidit sempre el cafè de l'entitat.

Els estatuts van quedar redactats amb data de 15 de juliol de 1914 i les persones que els van signar eren el propi Pere Escardó, en qualitat de president, Llorenç Armengol Creus, de professió fuster, i Joan Pedro Ramírez, secretari

de l'Ajuntament. La inscripció de l'Aliança en el registre d'associacions del Govern Civil es va efectuar en data del 22 d'agost de 1914 corresponent-li el número de registre 7996.O.

El reglament de la flamant societat constava de quaranta articles en el segon dels quals s'establí que la finalitat de la societat era "el foment de les relacions amistoses entre els seus associats procurant donar-los tota classe de diversions i esbarjos lícits". Els socis estaven classificats en dues classes, els de número i els transeünts, i la quantitat anual que havien de satisfer tant uns com altres era de sis pessetes distribuïdes en quotes de cinquanta cèntims cada mes o bé d'una pesseta i mitja cada trimestre. La quota d'entrada es va fixar en dues pessetes.

L'aparició de l'Aliança va fer que Cubelles comptés amb dues entitats que tenien les mateixes finalitats d'ofertar esbarjo i diversió als seus socis, cosa que va provocar una rivalitat que s'aniria incrementant en el temps i que faria trontollar la cohesió social del poble. L'altra societat, fundada el 1890, era el Cercle Cubellenc, el teatre del qual, a partir de 1914, passaria a ser anomenat "sala vella", en contraposició al local de l'Aliança, conegut com la "sala nova". També es distingia ambdues societats



*Pere Escardó Pedro, el fundador de l'Aliança.*

per la seva ubicació geogràfica. Els de l'Aliança, pel fet d'estar més al nord, eren els "de dalt", mentre que als del Círcol els catalogaven com els "de baix". Aquest fet, aquesta divisió social entre dues entitats, es va produir a molts pobles de Catalunya, i sovint la causa venien donada per postures polítiques confrontades. Inicialment, no va ser aquest el cas de Cubelles però, tot i que les dues entitats aglutinaven socis de diferents condicions socials, al llarg dels anys, i sobretot a l'època de la República, el Círcol Cubellenc s'identificarà amb l'Esquerra Republicana i l'Aliança amb la Lliga Regionalista.

Passada la Guerra Civil, dissolt el Círcol Cubellenc, l'Aliança va quedar com a únic referent de les activitats de ball i cinema que, juntament amb el teatre, te-

nien lloc abans d'aquell tràgic episodi a una i altra entitat. Després d'una època molt intensa, la nonagenària entitat ha viscut diverses etapes fins arribar a l'actual moment, no massa bo de salut, per cert. Però arribar als noranta anys ja és important i el que cal és definir quin ha de ser el futur d'aquesta societat que, per dret propi, forma part del patrimoni històric del nostre poble.

### **Cinquanta anys del retrobament de Charlie Rivel amb Cubelles (1954)**

Havia nascut casualment a Cubelles, a les golfes d'una casa de pagès, i no va tornar-hi fins cinquanta-vuit anys després, convertit en el millor pallasso del món. El mes de setembre de 1954, durant les festes de la Mercè, Josep Andreu, Charlie Rivel, va arribar a Barcelona com a principal figura del Circ Price i en ser entrevistat per la premsa va expressar el seu desig de conèixer el poble que l'havia vist néixer. L'alcalde cubellenc, Joan Albet Aviñó, en llegir les declaracions de l'artista, es va presentar a la Ciutat Comtal per convidar-lo a visitar Cubelles tot anticipant-li que la gent el rebria amb els braços oberts. Així, uns quants dies després, Rivel es desplaçava en cotxe a la nostra vila acompanyat de la seva esposa Carmen, del popular periodista Sempronio, que relatà la visita per al setmanari *Destino*, i del fotògraf Postius, que deixà constància gràfica d'aquell fet que per a Cubelles constituí tot un esdeveniment i que ocuparia un lloc destacat en la biografia del prestigiós clown.

No sabem el dia exacte en què es va produir la visita de Rivel. El reportatge de Sempronio, que gairebé ocupava una



Anunci, al *Diario de Barcelona*, de l'actuació de Charlie Rivel a Barcelona, el 24 de setembre de 1954.

pàgina de *Destino*, va sortir publicat en l'edició del 16 d'octubre de la revista, no indicava la data, però és sabut que es va produir a finals de setembre. Les fotos de Postius, a més dels testimonis de l'època, ho confirmen tot evidenciant que Cubelles estava en aquell moment en plena època de la verema.

I malgrat aquesta activitat que tenia ocupada la major part de la població, en el moment de l'arribada de Charlie i els seus acompanyants, una munió de gent, la majoria nens, s'aplegà a banda i banda de la carretera per donar la benvinguda a un personatge sobre el qual a prou feines n'havien sentit a parlar. Era suficient que els haguessin dit que tenia fama mundial i que havia nascut a Cubelles. Josep Andreu fou victorejat per la quitxalla abans de rebre la salutació oficial de les autoritats, que també l'esperaven

al peu de la llavors poc transitada carretera, i tot seguit es passejà pels peculiars carrers del poble acompanyat per l'alcalde i envoltat sempre pels nens -només habituats a rebre bisbes o governadors civils- que segurament esperaven veure'l actuar, vestit de pallaso.

L'il·lustre visitant va tenir ocasió de saludar algunes de les dones que van assistir la seva mare durant el part, com la Dolors Romagosa, de cal Barraques, la Llopeta i, naturalment, Teresa Soler, la Tresina de cal Segarrès, la noia de la casa de la plaça Major que va acollir el felix esdeveniment en aquell 23 d'abril de 1896. De la mà de qui havia estat el seu àngel protector, Josep Andreu

va poder veure la cambra on va néixer i escoltar d'aquell testimoni excepcional tot el procés que va acompanyar la seva vinguda al món. Per això, diuen que va exclamar: "*Vaig tenir la gran sort de néixer a Cubelles. El meu pare va tenir la gran idea de venir a treballar aquí*".

El pallaso va sortir al balcó mentre els nens l'aplaudien fervorosament. Potser faria una actuació? Charlie va dir que ja li agradaria però no disposava de temps. En contrapartida, després de pujar a l'Ajuntament, on se li mostrà l'acta del seu naixement en el llibre del Registre Civil, va lliurar al batlle dues mil pessetes perquè els nens fossin obsequiats amb un berenar. El seu desig d'actuar a la plaça es faria realitat l'estiu de 1963. Però aquesta ja seria una altra història. Ara es tractava de rememorar que fa cinquanta anys, Josep Andreu es

# UN PAYASO A LA BUSCA DE LA CASA DONDE NACIO

El acompañante a Charlie Rivel a Cubelles, a conocer la casa donde nació. En el coche que conducía el señor Buesas su esposa, Inés Comas, simpática modista exportadora de la sede de sus sillas, el señor Ferrer y el firmante, J.A.B., también tenía «Chico», un perrito con el cual lucha su esposa. El acompañamiento del payaso hacia el nacimiento del payaso hacia a tener ganas de seguir apenas su paso de la Plaza de España, Frisbeo en la carretera del Fiel, que cubría sencillamente por:

Un oropelazo, apartado del grupo y algo intranquilo, preguntó a su padre: —¿Dónde está el payaso? —¡Naturalmente! En su ingenuidad había imaginado que Charlie Rivel llegaría con su cara pintorrajada, su nariz monumental, su indumentaria hula. No acababa de comprender que este señor bonito y rechuchado, vestido como todo el mundo, fuera un acróbata.

Sin embargo, Pepe Andreu, de paisano, no está muy alejado de Charlie Rivel, el payaso. Su expresión entre desolación, para la esposa, ya indispuesta, no pudo tomar parte en ello. El padre de «Teresa», dueño del café, sintió piedad de aquella familia de artistas ambulantes abocada a un solemne fracaso, y les brindó la hospitalidad de su techo. La dueña de la casa y su hijo «Teresa» cuidaron con el mayor afecto a la parturienta, con el mismo afecto que si hubiera pertenecido a la familia. A los pocos días el recién nacido fue llevado a bautizar envuelto en el complicado vestido de bautismo que había servido para todos los hijos de la casa.



Una familia nacida del pueblo, también es de la fotografía la vida social. Y el famoso payaso no escapa a estas y abasas...

—¡Señor! —Me Comas, su esposa, que como en el mismo estacionamiento, le recomiendo: —La verdad es que jamás he compartido por qué compoeste una casa a los... ¡Cien lo bueno que es España!

Darle sus cuentas: —Si le recordo mal recete. Parí, para sí, el centro del trabajo. Era un año la tendida a la izquierda, a la izquierda y a la derecha. Pero me no le recuerdo que vivir a los... La verdad es que el día de la jornada... Los jornaleros del sur, con a los hijos a más no poder. La vida de aquellos jornaleros empujados en Castelldefels y Gornal era más mala incluso que California. Yo nunca he ido al mundo —asegure Rivel— y me he quedado en mi ciudad. Soloamente este cariño me ha presentado la población de Cubelles, que es más linda y la carretera, especialmente a las familias. Diez años, y a la vista de las declaraciones de este, aprende a cómo de conocer el pueblo de la vida más al mundo, el alcalde de la Carles, don Juan Albert, se creyó obligado a recibir a Charlie Rivel y a la familia, la compañía de sus paisanos. Siempre extraordinario, cordial y emocionado al detenerse al coche, en sus conversaciones, se continuó de niños.

tierna y divertida, su andar campechano, su caudante verbo, son de reconocible claridad. A los cinco minutos de estar en Cubelles se hizo materialmente el caso. Y se cansó de repetir cosas. Yo creo que allí no conocía a nadie. Sí, sí... Todos los ancianos del pueblo le



Faro disparar toda duda acerca de su a la segunda edición de su libro de la memoria, el capitán José Andreu, internacionalmente conocido por Charlie Rivel, se ha hecho este fotógrafo

lugar de nacimiento y con dantesco memoria, el capitán José Andreu, caracter, terminando la visita por el castillo. En la terraza de la casa del señor alcalde, cara a los viñedos y al mar, tomamos el aperitivo. El rumor de un tren nos obligó a levantarnos. Cuando fué el Tat, que corre ligero y ajustado. Charlie lo sigue con el mirador, lo ve desaparecer en el tina. —No para... —comenta. Efectivamente, el Tat ha pasado veloz, indiferente, ante la estación del pueblo. En la cara de Charlie Rivel hay una clásica mueca de desengaño... Es su primera decepción de cubellenses.

SEMPRONIO



Del brazo del alcalde y rodeado de los chiquillos, Charlie Rivel, hijo ilustre de Cubelles, recorre los calles del pueblo. (Fotos Postius)

## EL MILAGRO DEL LICEO OTRA VEZ

CUMPLIENDO un tradicional y simpático rito, la empresa del Gran Teatro del Liceo reunió hace unos días en una cena íntima a la propiedad del teatro (representada por los señores José María Valls Taberner y Noguera) y a la Prensa barcelonesa para darles cuenta de las gestiones hechas para la próxima temporada de ópera que se inaugura el día 4 de noviembre con «La forza del destíno», de Verdi. Las obras escogidas y los intérpretes que en las mismas interpondrán ya figuran en los cartelones fijados en la fachada del teatro y han sido publicados en los diarios, lo que hace innecesaria en estas páginas la referencia completa de unos nombres que el lector ya conocerá.

La categoría, la calidad y la importancia de la próxima temporada de ópera es, como tantas cosas de este mundo, discutible y relativa; pero si tomamos en consideración las dificultades y complicaciones que hay que vencer para organizarla y la circunstancia, tal vez única en el mundo actual, de que el Liceo es un teatro sin subvenciones, abandonado a su propia suerte como cualquier infimo local de diversión, que ve mermada su actividad por los derechos del multitudinario grupo de propietarios (sin la asistencia de los cuales, por otro lado, no podría subsistir) tendremos que convenir que si en Barcelona podemos ver ópera de altura, también este año es por puro milagro. Cuando se levanta el telón de nuestro teatro somos los primeros en pedir obras y cantantes de primera calidad y no sabemos callarnos los fallos observados, pero



La fachada del Liceo. También en el exterior del teatro se observan preparativos para la temporada que va a comenzar.

CONCIERTO DE GALA :: AUDICION INTEGRAL DEL DRATORIO

### "Les estacions"

SOLISTAS: PURA GOMEZ - CAYETANO RENOM - J. LOPEZ ESPARBE ORQUESTA SIMFONICA

## ORFEO CATALA

Dirección: Mtro. LUIS M. MILLET

PALACIO DE LA MUSICA. - Sábado 23, a las 9:30 de la noche



Charlie Rivel en la plaza del pueblo. Poco minutos y ocho años vino al mundo el hijo que como correspondió al hombre superior.

—¡Incluso en algunas y viñetas. Charlie Rivel antes de recibir la bienvenida de sus paisanos, fue recibido por el alcalde y acompañado por los señores Ferrer y Ferrer de la ciudad, se le acompañó de un amigo de toda la vida.



Charlie, amb la Teresa Soler, al balcó de la cambra on va néixer.

retrobà amb Cubelles, va quedar captivat per l'hospitalitat de la gent i la bellesa del seu poble d'origen i ja mai més deixaria de relacionar-s'hi.

En l'esmentada crònica de *Destino*, Sempronio escrivia que al gran pallasso "Cubelles li havia guanyat el cor. Deia i repetia que, en el cas de poder triar, tornaria a néixer a Cubelles. L'encisava el silenci dels carrers del poble, la puresa del seu horitzó, el ritme tranquil de les feines agrícoles, la suavitat del seu paisatge de vinyes i garrofers, la visió del mar blau... I particularment, l'intrigava i l'obsessionava la figuera del cim del campanar arrelada entre pedres".

### **Vint-i-cinc anys de les primeres eleccions municipals postfranquisme (1979)**

El 3 d'abril de 1979 va ser una data històrica per a Catalunya i per a tot l'Estat espanyol. Els ciutadans podien tornar a elegir, mitjançant sufragi universal, els seus representants a l'Ajuntament, cosa que no succeïa des de l'època de la República. A Cubelles es van presentar quatre candidatures, dues d'elles autòctones i completament antagòniques, no en va representaven, respectivament, els sectors favorable i desfavorable a la instal·lació de



Josep Andreu, amb l'alcalde Joan Albet, al carrer del Mig.

la central tèrmica, la poma de la discòrdia en la Cubelles d'aquella època.

Els primers van acudir a les urnes amb el nom de *Independientes número 22*, una llista encapçalada per Joan Fernández, l'alcalde que havia deixat el càrrec el mes de febrer d'aquell mateix any per poder ser candidat. Els altres duïen el nom de *Independientes número 2* i tenien al capdavant Isidre Piñol, treballador de la Pirelli i reconegut sindicalista. Al costat d'aquestes dues candidatures competien Convergència i Unió i el Partit dels Socialistes de Catalunya. La coalició nacionalista tenia com a cap visible Lluís Pineda, un home que provenia bàsicament del món de l'esport, mentre que els socialistes van presentar com a número u Armand Marfil, estiuellant de molts anys a Cubelles i que havia fixat la seva residència a la vila. Com a dada curiosa cal remarcar que en el global de les quatre candidatures, amb un total de quaranta-sis components, només hi havia una dona, l'Elvira Maria Alba i Montaner. Anava en el vuitè lloc de la llista

dels *Independientes número 2*.

El col·legi electoral va quedar establert a les antigues escoles del carrer de Víctor Balaguer (actualment de Joan Roig i Piera), amb una única secció i una única mesa, presidida per Antoni Pineda Galaldà. I a diferència del que ve essent habitual des de fa anys, en què les eleccions s'efectuen en diumenge, aquella cita amb les urnes es va escaure en dimarts. La participació va ser molt alta. D'un cens de 1.407 electors van anar a votar 1.154 persones, el que re-

presenta un percentatge del 82,01 %. Set dels vots van ser en blanc i dos van ser declarats nuls, i la distribució per candidatures va quedar així: *Independientes número 22*, 504 vots (43,67 % dels votants); *Independientes número 2*, 490 vots (42,46 %); Convergència i Unió, 110 vots (9,53 %), i Partit dels Socialistes de Catalunya, 41 vots (3,55 %).

Aquests resultats atorgaren idèntica representació a les dues primeres candidatures, amb quatre regidors cadascuna: Joan Fernández, Salvador Estalella, Antonio Sánchez i Josep Fonnoll, per uns, i Isidre Piñol, Jordi Albet, Joan Alba i Joan Amorós, pels altres. CiU va obtenir un regidor, Lluís Pineda, mentre que el PSC va quedar fora de l'Ajuntament. Uns quants dies més tard, el 19 del mateix mes, els càrrecs electes havien de triar l'alcalde. Lluís Pineda va resultar l'elegit en rebre, a més del seu propi vot, els quatre dels *Independientes de Cubelles número 2*.

D'aquelles quatre candidatures, CiU i el PSC ja tenien un comitè local anterior a 1979, els *Independientes número 22* no arribarien més enllà de la segona legislatura i els *Independientes número 2* es van constituir de cara a aquelles eleccions, de

manera que el 2004 aquesta agrupació local també ha commemorat els vint-i-cinc anys d'existència com a *Entesa per Cubelles*, nom que el grup adoptaria a partir de 1983. Una efemèride, per tant, que cal afegir a la de les històriques eleccions.

**ELECCIONES LOCALES 1979**

Modelo  
ELDM / 8.2

PROVINCIA	MUNICIPIO	Distrito Censal	Sección	Mesa
BARCELONA	CUBELLAS	Uª	Uª	Uª

Los que suscriben, Presidente y Adjuntos de la Mesa electoral arriba reseñada:

CERTIFICAMOS, a petición de D. ....

REPRESENTANTE  
 APODERADO  
 INTERVENTOR

de la candidatura presentada por .....

que dicha Mesa electoral ha quedado constituida por los señores que se indican:

PRESIDENTE: D. ANTONIO PINEDA GAVALDA .....

ADJUNTO: Dª ANGELES CARRERAS MASSO .....

ADJUNTO: Dª CATALINA GARCIA RODRIGUEZ .....

INTERVENTORES: D.ª MARINA DELGADO GARCIA (PSC-PSOE) .....

D. SALVADOR FONOLL CARBONELL-INDEPENDIENTES. 22 .....

D. ANTONIO SANCHEZ PRIETO (PSC-PSOE) .....

D. JOSE ALBA ESTALELLA-INDEPENDIENTES nº 2 .....

D. JOAN VIDAL URPI - INDEPENDIENTES nº 2 .....

D. ENRIQUE GARCIA DIAZ -CONVERGENCIA I UNIO .....


D. JOSE CASTELLVI ALBA- INDEPENDIENTES nº 22 .....


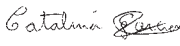
Dª. Mª ANGELES IVERN ESCARDO=CONVERGENCIA I UNIC .....

CUBELLAS ....., a 3 de ..... abril ..... de 1979

LOS ADJUNTOS,

EL PRESIDENTE,



NOTA.—De no ser suficiente el espacio para interventores, seguir al dorso, salvándolo con las firmas.

*Els membres de la Mesa Electoral.*

**ELECCIONES LOCALES 1979****CONCEJALES**Municipio de: **CUBELLES**

Doy mi voto a la candidatura presentada por:

**«INDEPENDIENTES»****CANDIDATURA N.º 22**

D. JUAN FERNANDEZ GUTIERREZ  
 D. SALVADOR ESTALELLA MONTANER  
 D. ANTONIO SANCHEZ GALVEZ  
 D. JOSE FONOLL CARBONELL  
 D. JUAN RIPOLLES JUSTRIBO  
 D. FRANCISCO ADAME LUCAS  
 D. ALBERTO MELENDO PEDRO  
 D. SEBASTIAN BELLIDO CORRAL  
 D. RAFAEL DOMINGUEZ MACIAS  
 D. JOSE CASTELLVI ALBA  
 D. SALVADOR FONOLL CARBONELL  
 D. BENJAMIN GIRALT SOLER

**ELECCIONES LOCALES 1979****CONCEJALES**Municipio de: **CUBELLES**

Doy mi voto a la candidatura presentada por:

**«INDEPENDIENTES»****CANDIDATURA N.º 2**

D. ISIDRO PIÑOL BORRAS  
 D. JORGE ALBET POCH  
 D. JUAN ALBA ESTALELLA  
 D. JUAN AMOROS FONTANALS  
 D. RAFAEL PINILLA CORPAS  
 D. ANTONIO FONOLL PLANAS  
 D. ENRIQUE ANTO NIVERA  
 D.ª M.ª ELVIRA ALBA MONTANE  
 D. JUAN MANUEL BELLIDO CORRAL  
 D. RICARDO GÓMEZ ARNUAT  
 D. JUAN FUSTER PARES

**ELECCIONES LOCALES 1979****CONCEJALES**Municipio de: **CUBELLES**

Doy mi voto a la candidatura presentada por:

**COALICION ELECTORAL  
«CONVERGENCIA I UNIO»**

D. LUIS PINEDA GABALDA. C.D.C.  
 D. MANUEL MARTINEZ SOLER. Indep.  
 D. ALBERTO ESCARDO MARCILLAS. Indep.  
 D. FRANCISCO PARRA PANDURO. Indep.  
 D. ENRIQUE PLANAS ARNAN. Indep.  
 D. FRANCISCO CAPDET GRANELL. Indep.  
 D. JORGE FONT VILA. Indep.  
 D. ISIDRO GOMEZ ARNUAT. Indep.  
 D. FRANCISCO ANDREU FALSETO. Indep.  
 D. JUAN IMBERNON GIBERT. Indep.  
 D. RICARDO CARRERAS CARRERAS. Indep.  
 D. ANTONIO J. MARTIN GARROCHO. Indep.

**ELECCIONES LOCALES 1979****CONCEJALES**Municipio de: **CUBELLES**

Doy mi voto a la candidatura presentada por:

**«PARTIT DELS SOCIALISTES  
DE CATALUNYA» (PSC-PSOE)**

D. ARMANDO MARFIL PRATS  
 D. JESUS TAMBO GREGORIO  
 D. ANDRES PEREZ BRIONGOS  
 D. PEDRO MAGAÑA LINARES  
 D. FERNANDO RUIZ MILLET  
 D. JUAN LLAVADIAS FERRER  
 D. EMILIO FUSTER PARES  
 D. TOMAS IVERN VIDAL  
 D. PEDRO PARE GARET  
 D. ALBERTO CIBIACH NAVARRO  
 D. LUIS ESCOBEDO MOLES